

ALUMNAT IMMIGRANT: RESPOSTA EDUCATIVA

Coloma Ferrer Salas

Professora d'atenció a la diversitat del CP Gabriel Alzamora

Una escola és un organisme viu, canviant, en constant procés de transformació. Per tant, periòdicament s'han de revisar els documents de centre: projecte educatiu, projecte curricular, projecte lingüístic..., però en els últims anys la necessitat d'adequació i adaptació s'ha fet més evident: la diversitat del nostre alumnat ha augmentat amb l'arribada de milers d'infants i joves de països estrangers no comunitaris. Aquest fet ens obliga a repensar què feim i com ho feim. La comunitat educativa ha de donar resposta a aquesta situació tot pensant que no és el nostre problema, sinó la nostra responsabilitat.

Hem de conèixer quines són les necessitats específiques de l'alumnat nouvingut i adequar els objectius, la metodologia i els materials perquè l'accés al currículum ordinari, així com la integració i la participació en la vida del centre, es pugui fer amb el mínim temps i esforç la qual cosa també facilita la integració i la participació en altres àmbits de l'entorn.

Per on començam?

L'arribada d'un infant al centre, en qualsevol moment del curs escolar i parlant una llengua que no entenem pot angoixar el professorat; per això, és important tenir previst com es rep l'alumnat estranger i quines mesures s'han d'aplicar. Actualment la majoria de les escoles ja disposen d'eines per afrontar amb èxit aquesta situació. Aquestes eines són els documents de centre als quals m'he referit anteriorment i el Pla d'acolliment que concretarà les actuacions que el centre educatiu posarà en marxa per atendre el nou alumnat i facilitar la seva adaptació.

Les actuacions afecten a:

- L'organització del centre quant a agrupament d'alumnat i horaris
- El currículum, sobretot el que es refereix a l'ensenyament de llengües: tractament de llengües, objectius, metodologia, materials, avaluació.

Per desenvolupar aquests punts posaré un exemple pràctic. Potser no sigui el millor exemple ja que segurament hi ha mil i una maneres millors d'atendre l'alumnat estranger, però m'han demanat

que expliqui la meua experiència com a mestra d'atenció a la diversitat d'un centre de primària de Palma que acull un gran percentatge d'alumnat nouvingut.

"El col·lectiu més nombrós, 189 alumnes, és sud-americà, 25 alumnes són fills de famílies procedents del Marroc, 25 són de països de l'antiga Europa de l'est, 16 són xinesos i la resta de diversos països africans."

Es tracta d'un centre d'infantil i primària del casc antic de Palma amb un alumnat molt heterogeni, que aquests darrers cursos ha incrementat notablement la matrícula d'alumnat estranger fill de famílies immigrades. La llengua d'ús social i d'aprenentatge és el català.

En aquests moments el 63% del nostre alumnat és estranger. La seva procedència és molt diversa. El col·lectiu més nombrós, 189 alumnes, és sud-americà, 25 alumnes són fills de famílies procedents del Marroc,

Foto cedida pel CP Sa Graduada de Sa Pobla

¹ Hi ha molta mobilitat. Aquestes dades canvien un dia per l'altre.

25 són de països de l'antiga Europa de l'est, 16 són xinesos i la resta de diversos països africans¹.

El centre ha intentat respondre a la nova situació adaptant-s'hi i adoptant les mesures recollides en el seu Pla d'acolliment lingüístic i cultural que es va començar a implantar el curs passat.

Les actuacions recollides en el nostre Pla d'acolliment són:

- **Matriculació.** Entrevista entre els pares i la secretària del centre. Recollida i tramesa d'informació pròpies de qualsevol procés de matriculació. En cas de gran dificultat de comunicació a causa de l'idioma (sobretot en el cas de famílies xineses) hem sol·licitat el servei d'interpretació de la Federació d'associacions d'immigrants.
- **Entrevista família-tutor/a².** Recollida i tramesa d'informació rellevant de la pròpia tutoria. A petició del tutor/a assisteix a l'entrevista la professora que realitza el suport lingüístic.
- **Preparació del grup on s'ha d'integrar el nou alumne.** El tutor o la tutora parla de l'arribada del nou alumne al grup. Demana la col·laboració de tots perquè la incorporació es faci d'una manera natural i positiva.
- **Entrada de l'alumne nouvingut a l'aula.** Presentacions. Realització d'activitats inicials de benvinguda. Nomenament d'un company-tutor.
- **Avaluació inicial.** Durant els primers cinc dies lectius en el cas de ser un alumne de 3r cicle i primers 10 dies si és de segon cicle. Són uns dies dedicats a facilitar l'adaptació al grup, a l'aula i a l'escola. El tutor/a fa les observacions necessàries amb la finalitat de determinar, encara que sigui una primera apreciació, el nivell curricular de l'alumne.
- **Reunió d'adscripció.** El tutor/a convoca la cap d'estudis i la professora de suport lingüístic per informar-los sobre l'avaluació inicial. Es planifiquen les estratègies a seguir: agrupament flexible³ on s'ha d'integrar l'alumne i quin tipus de suport lingüístic necessita.

Per decidir les adscripcions tenim en compte que:

- L'alumnat estranger no castellanoparlant, de segon i tercer cicle de primària, rep un suport

específic de quatre sessions setmanals. En aquest cas es dona prioritat a l'aprenentatge de la llengua catalana al qual hi dedicam l'horari de català i castellà.

- L'alumnat castellanoparlant assisteix al grup de català llindar i a les classes ordinàries de llengua castellana.
- L'alumnat d'educació infantil i primer cicle de primària no rep suport lingüístic específic fora de l'aula
- **Reunions de coordinació.** A l'ordre del dia de les reunions de cicle s'hi inclou, si és el cas, el seguiment de l'alumnat nouvingut (com ha estat rebut pels companys, el seu procés d'integració, el seu progrés acadèmic...).
- **Avaluació.** De llengua catalana s'avalua el procés i el progrés en les habilitats comunicatives bàsiques. La informació als pares es fa mitjançant un informe específic. Les altres àrees s'avaluen segons els criteris d'avaluació de les adaptacions de grup, pròpies dels agrupaments flexibles on estan ubicats.

Hristiyana Jaxirova Vasileva

Jo vaig néixer a Bulgària. En una ciutat que s'anomena Gabrat. Els meus pares em vingut aquí a Palma el any 2003. I jo e vingut aquí a Palma en el any 2003. En el any 2004 va néixer la meua germaneta. En aquests dos anys amb la meua classe em anat a excursions y jo e vist moltes coses que m'han agradat. I també puc dir que meuar da la ciutat Palma. Amb els meus pares em anat en la població Soller allí ja me agradat molt era molt guapo tot. E anat en cases Mallorca que me ha agradat moltíssim. Les persones són molt bones.

En el estiu vam a sa platja laigua en la mar es més salada de la aigua en la mar negra, el mar negre esta en Bulgària.

Bulgària e xapicula empoma.
Bulgària es molt guapa.

Hristiyana és una alumna búlgara que va començar el curs 2003-2004 al CP Gabriel Alzamora, de Palma. Aquest escrit és espontani. Està fet sense cap tipus d'indicació ni correcció ortogràfica.

¹ Hi ha molta mobilitat. Aquestes dades canvien un dia per l'altre.

² Aquesta entrevista és molt important perquè assegura la primera relació de la família amb el tutor/a, dona confiança als pares que desconeixen el nostre sistema educatiu i el funcionament de les nostres escoles i sobretot identifica el tutor/a com a referent

³ Els agrupaments flexibles no són grups tancats, sinó susceptibles de variar segons les necessitats o els processos d'aprenentatge de cada infant.

Intentam que els infants avancin el més de pressa possible de manera que només necessitin el suport lingüístic específic durant un curs escolar⁴. De fet, l'alumnat de 2n cicle que el curs passat va rebre un suport lingüístic específic, enguany està integrat en el seu grup de referència. L'alumnat que el curs passat feia quart, necessita un poc més de temps per poder seguir sense cap dificultat els aprenentatges de qualsevol de les àrees del 3r cicle.⁵

L'aprenentatge de la llengua castellana quant a comprensió i expressió es fa de manera espontània. És la llengua que coneix tot el nostre alumnat i amb ella juga i es relaciona; és la llengua que sent en els mitjans de comunicació i al carrer, per tant no es fa necessari adoptar mesures específiques que assegurin el seu aprenentatge i ús.

Els objectius i els continguts del suport lingüístic específic estan dirigits a treballar les habilitats comunicatives i estan organitzats cíclicament, per poder atendre la incorporació d'un nou alumne en qualsevol moment del curs.

Són objectius i continguts adients per a qualsevol edat i per a un nivell de competència lingüística que pot anar des del nivell lllindar fins a tercer o quart curs de primària.

Allò que es va adaptant segons l'edat són les activitats, els textos escrits proposats i les converses.

"que continuem fent allò que hem fet sempre: observar els nostres i les nostres alumnes, detectar les seves necessitats donant-los resposta i estar per ells i amb ells."

El treball és bàsicament oral, sempre amb el suport de material visual, encara que totes les activitats orals estan sempre associades a activitats de lectura i escriptura que es van introduint progressivament. El que volem és:

- Enfocar l'aprenentatge de la llengua des d'una perspectiva global i transversal.
- Aprofitar qualsevol situació per ajudar l'alumne a avançar en la seva competència comunicativa en català i en la seva autonomia.
- Establir relacions que afavoreixin la creació de vincles afectius que donin seguretat i permetin treballar en l'àmbit emocional.
- Que el mestre sigui un referent clar i un model a seguir en l'àmbit lingüístic.
- Afavorir intercanvis lingüístics rics i funcionals.

Crec que l'important és que en aquests moments el Centre està organitzat per rebre i atendre l'alumnat nouvingut. És una organització flexible que permet canvis i reestructuracions quant a l'agrupament de l'alumnat i a l'organització del professorat (en aquesta tasca hi està implicat tot el professorat), a la vegada que asseguram unes persones de referència, el tutor/a i la professora de suport lingüístic per tal de facilitar la integració⁶ d'aquests alumnes, tenint sempre ben present que les necessitats de l'alumnat nouvingut no són única i exclusivament lingüístiques.

Al cap i a la fi pens que el que se'ns demana als mestres és que continuem fent allò que hem fet sempre: observar els nostres i les nostres alumnes, detectar les seves necessitats donant-los resposta i estar per ells i amb ells. Precisament, voler donar una bona resposta a les necessitats dels nostres infants fa que repensem la nostra feina, i avancem en l'adquisició tant de coneixements com d'actituds adients enfront de les noves situacions, que són la base d'una millor atenció a totes i a tots. ■

4 Un curs escolar a vegades no és suficient. Ens hem adonat que l'alumnat xinès té més dificultats en l'aprenentatge de la llengua i necessita més temps.
5 Si cal, són atesos pel professorat de suport dins l'aula ordinària.
6 Els nostres alumnes d'incorporació tardana han adquirit els hàbits d'actitud i de comportament com qualsevol altre alumne.

Informàtica Ciutat

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

iciutat@arrakis.es
TEL: 971 289 898
FAX: 971 451 694

**C./ De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca**